
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סוגיות יסוד בחקר הסוגה (ז'אנר) העממית - 12115

תאריך עדכון אחרון 02-03-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חקר פולקלור ותרבות עממית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דוד רוטמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dani.schrire@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג' 15:15-14:15 בתיאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר דוד רוטמן

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בקטגוריזציה של הפולקלור לסוגים ולסוגות. בנוסף לסקירה של סוגות עיקריות בספרות עממית, בקורס יידונו סוגי פולקלור שאינם נרטיביים. בקורס נעסוק גם בתיאוריה של סוגות עממיות.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות סוגות של ספרות עממית
להסביר את המאפיינים של סוגות שונות
לעמוד על הקושי בהגדרת הסוגה
להתמודד עם שאלות בתיאוריית הסוגה
לנתח ספרות עממית באמצעות חלוקה לסוגות

דרישות נוכחות (%) :
80

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבוא לקטגוריזציה סוגתית

מיתוס

מעשיה

אגדה

משל

כינוי

חידה: מעברים בין סוגות

קטגוריות אנליטיות וז'אנרים אתניים

סוגות במעברים בין מדיה

השיר האפי, השיר העממי והבלדה

חפץ ומנהג

חומר חובה לקריאה:

הרשימה עוד יכולה להשתנות, יש לעקוב במודל.

דב נוי, "פולקלור - הגדרה ותיחום: הפולקלור היהודי", עד עצם היום הזה... בעריכת תמר אלכסנדר (רמת גן: תשנ"ג), 17-38.

גלית חזן רוקם, "הדריינז כגיבור הלצה היהודית, או גרסה פרובינציאלית של חיי הקיסרים: עיון ספרותי-עממי בויקרא רבה כה, ה" בתוך רצף ותמורה: יהודים ויהדות בארץ ישראל הביזנטית-נוצרית בעריכת ישראל ליווי (ירושלים: יד יצחק בן צבי, 2004): 157-196.

רחל בן-כנען ועליזה שנהר, הנוסחים היהודיים של "האח והאחות" (ארנה-תומפסון 451-450): מישקעים חברתיים-היסטוריים במעשייה, מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי 13-14 (1992): 303-321. תמר אלכסנדר, "אין יום שלישי בלי שמש": גלגולי משמעות בפתגמים של אישה יהודייה ספרדייה" מקדם ומים ד' (1991): 275-286.

אלתר דרויאנוב, ההלצה היהודית העממית, רשומות, ב (תרפ"ב), 303-324. שמואל בן-שבת, "הפולקלור היהודי-הערבי". מזרח ומערב ב (1929): 463-467; מזרח ומערב ג (1930), 72-73.

דינה שטיין, "פדר"א ומיתוס: מעין סיכום בתוך מימרה, מגיה מיתוס: פרקי דרבי אליעזר לאור מחקר הספרות העממית (ירושלים: מאגנס, 2005): 268-288.

דב נוי, "סיפורי בעלי חיים ו'משלי שועלים'. סוגיות טיפולוגיות-סטרוקטוראליות", סיפורי בעלי-חיים בעדות ישראל (חיפה: אסע"י 1976): 138-160.

רחל בן-כנען ורווית ראופמן, "כיפה אדומה - הגרסה החרדית' בפורום וירטואלי דתי-לאומי", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי 26 (2009): 135-155.

נתן אלתרמן, "הקדמת המתרגם", בתוך בלדות ישנות ושירי-זמר של אנגליה וסקוטלנד (רמת גן: הקיבוץ המאוחד, 1959): 5-12.

י"ל כהן, "שיר עם ושיר עממי", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי, א (תשמ"א), 146-152. שלום צבר, לתולדות מנהג משלוח כרטיסי שנה טובה והתפתחותו האמנותית, מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי 19-20 (1998): 85-110.

הגר סלמון, סטיקרים פוליטיים בישראל: הכביש כזירה עממית טעונת רגשות, מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי 21 (1984): 113-144.

איימי שומן, "משלוח מנות - היפוכי תבנית בקהילה היהודית בברוקלין", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי 7 (1984): 61-76.

Dan Ben-Amos, "Analytical Categories and Ethnic Genres," in *Folklore Genres* (Austin: University of Texas Press 1976): 215-242.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות:

קורס מבוסס מודל. השתתפות נדרשת גם בפורומים באינטרנט